

Kazimierz Godłowski

Opatów, woj. częstochowskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 16, 165-166

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Cmentarzysko położone jest na niewielkiej, zalesionej wydmy na niezalewowym tarasie Liwca, ok. 200 m od koryta rzeki przy drodze Nadkole-Kamieńczyk. Przebadano 166,5 m² w dostępnej z uwagi na rzadziej rosnące drzewa części wydmy, odsłaniając 36 pochówków /26 popielnicowych, 4 jamowe, 6 zniszczonych/ oraz 1 obiekt o nierozpoznanej funkcji. Uchwycono orientacyjny zasięg cmentarzyska w części północnej. Najstarszy zabytek to brązowa zapinka A.68, /grób 15/. Równie wczesna zapinka /A.45/ pochodzi z grobu datowanego umbem J.7b i zapinką A.60-61 na fazę B₂ /grób 22/, jednak jej przynależność do tego zespołu nie jest całkowicie pewna. Najmłodsze groby wyznaczone są przez zapinki kapturkowe A.38-39 /groby 6,36/.

Odkryte na cmentarzysku pochówki pochodzą z fazy B₁ /grób 15 i grób 4, m.in. z brązowym imaczem J.6, umbem J.6 /?/ i brązową zapinką A.75-77/ i głównie z fazy B₂ /27 grobów/, zaś 7 pozostałych można datować ogólnie na fazy B₁-B₂. Pomijając groby zniszczone i domniemane dziecięce, pozostałe należą do stosunkowo bogato wyposażonych. Z ciekawszych zabytków wymienić można 8 brązowych zapinek mieszanej grupy A.IV/II /gr.7,9,11,26/, kilkanaście brązowych okuć brzegu tarczy /gr.4/, srebrną klamerkę esowatą /gr.26/, żelazną zapinkę V grupy z taśmowatym, zdobionym kabłąkiem i trójkątnie rozszerzającą się nóżką, zbliżoną do rzadkiego wariantu A.150 /gr.5, m.in. z umbem J.7a/. Ceramika grobowa reprezentowana jest głównie przez wazowate naczynia o czarnych, lśniących powierzchniach, rzadziej popielnicami były naczynia o jajowatym brzuscu i brumatywnej powierzchni /gr.2, 3,7,34/.

Bardzo interesujący był tzw.obiekt A - kolista /ok. 70 cm średnicy/, głęboka /do 120 cm/ jama o jednolitym jasnoszarym wypełnisku z drobnymi fragmentami węgla drzewnych, wypełniona kamieniami tworzącymi przenikające się warstwy, miejscami o formie czworokątnej obstawy. Z jamy pochodzą jedynie 3 fragmenty ceramiki datowane ogólnie na okres rzymski.

Materiały złożono w PMA.

Przewiduje się kontynuację badań.

NIECHMIRÓW-MAŁA WIEŚ, gm.Burzenin-Konopnica
woj.sieradzkie patrz
Stanowisko 1 /74-75/ epoka brązu

OPATÓW
woj.częstochowskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadził prof.dr hab.Kazimierz Godłowski. Finansował UJ i WKZ Częstochowa. Osiemnasty sezon badań. Cmentarzysko kultury łużyckiej i kultury przeworskiej z późnego okresu rzymskiego.

Przebadano obszar 8,5 ara odkrywając 29 grobów /nr 1.237-1.265/, 27 kultury łużyckiej i 2 z późnego okresu rzymskiego. Badania prowadzono w 3 rejonach cmentarzyska. W części północnej założono wykop ratowniczy obok dołu na piasek, który zniszczył szereg grobów kultury łużyckiej. Odkryto 21 pochówków popielnicowych, 4 ciałopalne bezpopielnicowe i 2 szkieletowe z IV-V okresu epoki brązu. Oprócz tego odkryto szereg bruków kamiennych, które w większości nie zalegały nad grobami, ale zawierały znaczną ilość ceramiki. W przeciwieństwie do grobów kultury łużyckiej położonych w badanych poprzednio częściach cmentarzyska pochówki te były wyposażone uderzająco ubogo, głównie w ceramikę i bardzo nieliczne skrzęty brązowe oraz wisioriki gliniane, kamienne i z zębów zwierzęcych. W dwóch grobach popielnice zawierały kilka dużych kamieni. Prace w środkowej partii cmentarzyska miały na celu ponowne przebadanie partii zbyt płytko eksplorowanych w r.1938. Oprócz zabytków luźnych i jednego zniszczonego grobu z okresu rzymskiego natrafiono tu na grób popielnicowy datowany zapinką typu A.193 na fazę C_{1a} zawierający m.in. unikatową, brązową, trójkątną zawieszkę, zdobioną ornamentem ażurowym, z zawieszonymi na niej dwoma miniaturowymi kluczami. We wschodniej części cmentarzyska zakończono całkowicie badania peryferyjnej, najmłodszej partii nekropoli datowanej na fazę D. Uchwycono tu jedynie kilka skupisk - płytkich zagłębień poniżej warstwy "typu dobrodzieńskiego" - zawierających nie liczny materiał zabytkowy. Znalaziono m.in. fragment grubościennego pucharka z zielonego szkła pokrytego niebieską powłoczką i zdobionego rzędami szlifowanych, szpiczastych owali. Można go datować na przełom IV i V lub początki V w.

Badania będą kontynuowane.

OPOKI, gm.Aleksandrów Kujawski woj.włocławskie Stanowisko 7	patrz epoka brązu
OTŁOCZYN woj.włocławskie Stanowisko 5	patrz neolit
PODGAJ, gm.Aleksandrów Kujawski woj.włocławskie Stanowisko 7A	patrz neolit
PODRZECZE woj.leszczyńskie Stanowisko 3	patrz epoka brązu
PRZYBRANÓWEK woj.włocławskie Stanowisko 29	patrz neolit